

Veertig jaar mee met duurzaam hout

Het 'houtverhaal' van de monumentale Utrechtse Tuinwijk begint met een open deur. Of beter gezegd: geen deur, want het hout van de oude houten balkon- en achterdeuren wordt in een pilotproject gerecycled tot tafels. In de gevels kwamen nieuwe FSC-houten deuren en ramen. "Zonder monumentenglas toe te passen, dus bereik je met minder kosten meer comfort voor de huurders", vertelt Teun den Hartog, technisch projectleider van woningcorporatie Portaal.

Het gaat in dit project om grote getallen: 4000 nieuwe houten ramen en deuren, allemaal mét FSC-keurmerk, volledig op maat gemaakt, voorgelakt en met HR++-glas beglaasd. Dat enorme aantal was nodig voor de volledige renovatie van de bijna honderd jaar oude (spoor)arbeiderswoningen, net ten noorden van het stadscentrum van Utrecht. Jasper Versteeg, projectleider van VIOS Bouwgroep: "Het gaat om 180 woningen uit 1924, gebouwd in de stijl van de Amsterdamse School. Twaalf daarvan vielen bovendien onder 'beschermd stadsgezicht'. Oude details werden teruggebracht – dat vond iedereen mooi – maar iets nieuws kon eigenlijk niet. In feite mocht er alleen een-op-eenvervanging plaatsvinden, ook van de kozijnen. Dat zou betekenen: enkel glas of duur, matig isolerend monumentenglas."

Proefwoning

Maar gelukkig waren compromissen mogelijk, in een tijd waarin woningen steeds energiezuiniger moeten worden. Ook vanuit de bewoners was er druk, want deze huizen voldeden qua comfort niet aan de eisen van deze tijd. VIOS Bouwgroep, Architect Klomp, de gemeente Utrecht en de specialisten van Verweij Houttechniek hebben daarom een proefwoning onderhanden genomen, om – met vergunning – slimme oplossingen te vinden voor zowel de isolatie, als de detaillering zelf en tevens voor de logistiek van de hele operatie.

Honderd kuub

Wat de keuze voor duurzaam hout betreft, werd er geen enkele discussie gevoerd. VIOS Bouwgroep en Verweij Houttechniek werken in Tuinwijk vanuit dezelfde visie als de opdrachtgever. Versteeg: "Dat het moest gaan om FSC-hout, stond niet ter discussie: onze opdrachtgever Portaal voert het beleid dat er alleen gecertificeerd hout toegepast mag worden. En voor VIOS en Verweij is verantwoord hout vanzelfsprekend."

VIOS Bouwgroep beschikt over FSC-certificering en Verweij Houttechniek was 22 jaar geleden de eerste timmerfabrikant met FSC-certificering; inmiddels past het bedrijf uitsluitend gecertificeerd hout toe en onderstreept dit door STIP gecertificeerd te zijn. Ook voor de inkoop van PEFC-hout is het bedrijf gecertificeerd. Voor dit project in Tuinwijk verwerkt Verweij Houttechniek in totaal circa 100 m³ FSC-hout tot ramen en deuren. Daardoor blijft er volgens de bosberekening van FSC Nederland in de komende 30 jaar 200.000 m² bos beschermd.

Duurzaam + duurzaam?

In dit project moest echter die ene duurzaamheid (hout) bij die andere duurzaamheid (energiebesparing) gebracht worden. Den Hartog: "Dat bereikten we als samenwerkende partijen ook met ruiten van HR++-glas met daarop aan de buiten- en binnenkant houten plakroedes, ofwel 'Wiener Sprossen'"

Tot slot geven de schilders historisch verantwoorde kleur aan de wijk, die er dan weer helemaal 'anno 1924' uitziet, met het comfort van 2020. Daardoor kunnen ze weer 40 jaar mee.

Over duurzaam bosbeheer

Dat het gebruik van hout bossen beschermt, klinkt wellicht tegenstrijdig, maar dat is het niet. Met duurzaam bosbeheer houden we de bossen in stand. Dit is vanuit ecologisch, milieutechnisch en economisch oogpunt belangrijk, omdat veel dieren en mensen wereldwijd afhankelijk zijn van bossen en de producten uit het bos. Bij duurzaam bosbeheer wordt van tevoren gekeken hoeveel hout verantwoord uit het bos gekapt kan worden, om het bos vervolgens gedu-

Het eindresultaat: de uitstraling van de bouwstijl uit 1924, maar met het comfort van 2020.

Vierduizend nieuwe houten ramen en deuren waren er nodig voor de 180 woningen.

rende een bepaalde periode met rust te laten, zodat flora en fauna intact blijven en de overige bomen verder kunnen groeien.

Belangrijk bij duurzaam bosbeheer is om verder te kijken dan alleen het hout zelf. Bossen leveren belangrijke ecosystemendiensten, zoals het vastleggen van CO₂ en de productie van zuurstof, maar ook zaken als waterhuishouding en luchtkwaliteit worden door bossen beïnvloed. Zo is bijvoorbeeld ook het voorkomen van erosie een belangrijke bosfunctie.

De Verenigde Naties gaat ervan uit dat wereldwijd 1,6 miljard mensen afhankelijk zijn van het bos voor een deel van hun voedselvoorziening of levensonderhoud, voor producten als medicijnen en grondstoffen en vanwege de ecosystemendiensten. Bij duurzaam bosbeheer wordt deze lokale bevolking nauw betrokken bij het bosbeheer. De lokale bevolking behoudt zeggenschap over wat er met het bos gebeurt en wordt tevens voorzien van werkgelegenheid door de houtproductie.

De grootste bedreiging voor bos is de omvorming naar andere vormen van landgebruik. Veelal landbouw voor de toenemende vraag naar landbouwproducten zoals palmolie, rubber, cacao, soja en vlees. Door economische waarde aan het bos te geven middels houtproductie, wordt het risico op ontbossing veel kleiner. En dat is gunstig voor de lokale bevolking, dieren en het milieu.

Convenant

Mede gelet op de enorme bouwopgaaf waar Nederland zich voor gesteld ziet – in de periode 2020-2025 jaarlijks 75.000 nieuwe woningen – ligt er een belangrijke kans voor toepassing van meer hout in plaats van andere, klimaatbelastende, materialen. Dit strookt ook het groeiend belang dat aan bos in het algemeen wordt toegekend om de klimaatdoelen te helpen realiseren. Om meer bossen duurzaam te beheren, is vraag naar gecertificeerde producten uit bossen cruciaal. In het Convenant Bevorderen Duurzaam Bosbeheer werken diverse partijen (overheid, vakbonden, maatschappelijk middenveld en brancheorganisaties) samen om duurzaam bosbeheer te promoten. Het stimuleren van de vraag naar hout uit duurzaam beheerde bossen zien zij als belangrijk om het risico op ontbossing tegen te gaan. Wilt u ook overstappen op aantoonbaar duurzaam hout voor uw project? Lees verder op www.inkoopduurzaamhout.nl.

Dit artikel is tot stand gekomen in samenwerking met Centrum Hout.

